

KERKBLAD

Jaargang 31 - nummer 15
vrijdag 16 augustus 2024
editie Dokkum e.o.

G eandewei

Protestantse
Kerk

Sprookjes en de Bijbel

Wat niet goed voor ons is,
blijft lonken

Hendrik van Bra
en de Fury fan Dokkum

Help, mijn kind is doof!

Column Demi Groenevelt

*Een sprong in het onbekende
Enkel het nu, geen plan en kaart
Is het improvisatie dat ontluikt,
Daar waar vertrouwen en hart open staat
En dan is alles wat zo eng lijkt
Juist het onverwachte dat ons verrijkt*

‘Als ik maar weet wat ik moet zeggen.’ Dat was wat voornamelijk door mijn hoofd ging tijdens het Spreker van het Jaar Event in Groningen. Samen met 38 andere studenten kreeg ik eind juni de gelegenheid om te strijden voor deze titel, ter afsluiting van onze bachelor rechtsgeleerdheid. Het meest keek ik op tegen het improvisatiegedeelte; om na een halfuur voorbereidingstijd als student-advocaat in een fictieve rechtszaak een sterk pleidooi neer te zetten. Omdat ik het liefst van hoofdletter tot punt voorbereid ben met elke zin die ik zeg, werd ik die dag behoorlijk in het diepe gegooid.

Een duidelijk concreet plan, voorbereid zijn en precies weten wat gaat komen. Ons leven zou denk ik best saai zijn als wij elk jaar, elke dag en elke minuut precies gepland zouden hebben. En toch ben ik vast niet de enige als ik zeg dat ik grote risico's en onzekerheid het liefst vermijd.

Maar 100 procent zekerheid is er nooit. Er zullen altijd dingen in ons leven gebeuren die ons dwingen te improviseren, zonder dat we het willen. Alles wat buiten onze eigen macht om gaat en alles waar wij geen invloed op hebben, is dan ook lastig om los te laten. Een sprong in het onbekende, zo kan het voelen. Het enkel en het nu.

En met alles wat er in deze wereld gaande is, van elke traan tot elk verlies, lijkt een plan soms ook onduidelijk. Twijfel kan toeslaan. Improviseren is eng. Maar wij moeten proberen erop blijven te vertrouwen dat het goedkomt. Zijn plan. En als ons hart en ons vertrouwen daarvoor open blijven staan, dan zullen onverwachte dingen ons uiteindelijk verrijken, juist door het onbekende dat nu zo eng kan lijken.

Meditatie Leid ons niet in verzoeking

God heeft alleen gezegd: “Van de vruchten van de boom die midden in de tuin staat mag je niet eten; je mag haar zelfs niet aanraken; anders zul je sterven”

Genesis 3:3 (Willibrordvertaling)

door Irene de Vries

De tekst uit Genesis 3, vers 1 t/m 13 heb ik gelezen met een groep, die mij had gevraagd een avond bibliodrama te leiden. Het thema was verleiding. Op zo'n avond leven de deelnemers zich in de rollen die voorkomen in de tekst. De rol van Eva werd verkend en daarna de rol van Adam. Dit gebeurde door de deelnemers te vragen rond te lopen in de rol en te voelen en beseffen wat er door hen heen ging als God deze boodschap aan hen persoonlijk zou geven: “Je mag alles eten van de andere vruchtbomen, alleen niet van deze.” Gehoorzaam je of wordt er nieuwsgierigheid aangewakkerd? Daarna volgde een kort interview van alle deelnemers in hun rol als Eva. De deelnemers gingen zich afvragen, waarom ze juist van die boom geen vruchten mochten plukken. Hun verleiding werd geprikkeld.

Aantrekkingskracht

Waarom voelen we ons juist aangetrokken tot dat wat niet goed voor ons is? Tot dat waar we voor gewaarschuwd zijn en dan toch onderzoeken willen? Andere woorden voor verleiding zijn aantrekkingskracht, aanvechting, bekoring of verzoeking. ‘Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze’ bidden we mee in het Onze Vader.

Dat gebed hebben we vaak harder nodig dan we beseffen. De aantrekkingskracht die we ervaren op zaken die niet goed voor ons zijn, blijft lonken. Diep in ons hart weten we het vaak wel, maar toch! We zijn zomaar in staat

een ander in een kwaad daglicht te zetten, ook al weten we dat het niet goed is over de ander te roddelen.

Door een bibliodrama uit te spelen gaat zo'n tekst veel meer voor je leven. De rol van Adam werd verkend door een stoel in te zetten. De gene die achter de stoel ging staan en deze vervolgens vastpakte mocht als Adam reageren. Dat deed ieder om de beurt. Adam voelde zich er door Eva ingeluisd. Hoe makkelijk is het de schuld op de ander te schuiven. Adam had hierin een keuze. Hij werd verleid door Eva om mee te gaan in waar zij aan begonnen was. Daar zit óók de verleiding: om meegenomen te worden door anderen in dat wat aantrekt, dat wat lonkt. Vooral jongeren ervaren groepsdruk. Ze zijn geneigd sneller in hun gedrag mee te gaan met de groep, dan dat ze die keuze alleen zouden maken. Normen spelen hierin een belangrijke rol.

Dichtbij Hem blijven

De Bijbel geeft ons heldere richtlijnen. En het mooiste is dat we het niet alleen hoeven doen. De heilige Geest wil ons sterken, troosten en steunen in ons dagelijks leven. Hij wil inzicht en wijsheid schenken als er verleidingen op ons pad komen. De kunst is om dichtbij Hem te blijven. Zijn richtlijnen te willen volgen en zo trachten de verleiding of verzoeking uit de weg te gaan.

*Irene de Vries is pastor in protestantse
wijkgemeente De Fontein in Leeuwarden*

Leesrooster	Week 34, 18 t/m 24 augustus	Week 35, 25 t/m 31 augustus		
	zondag	Marcus 7:31-37	zondag	Marcus 8:14-21
	maandag	Psalm 119:97-104	maandag	Marcus 8:22-26
	dinsdag	Efeziërs 5:21-33	dinsdag	Deuteronomium 9:1-14
	woensdag	Efeziërs 6:1-9	woensdag	Deuteronomium 9:15-29
	donderdag	Efeziërs 6:10-24	donderdag	Deuteronomium 10:1-11
	vrijdag	Psalm 119:105-112	vrijdag	Deuteronomium 10:12-21
	zaterdag	Marcus 8:1-13	zaterdag	Zacharia 7:1-14
			Week 36, 1 t/m 7 september	
			zondag	Zacharia 8:1-8
			maandag	Zacharia 8:9-17
			dinsdag	Zacharia 8:18-23
			woensdag	Handelingen 9:32-43
			donderdag	Handelingen 10:1-23a
		vrijdag	Handelingen 10:23b-48	
		zaterdag	Marcus 8:27-9:1	

De edities 12 t/m 16
zijn nummers voor
drie weken

Persoonlijk Sprookjes en de Bijbel

Sprookjes hebben een belangrijke functie voor opgroeiende kinderen. Want in sprookjes zijn dingen mogelijk die in ons gewone leven nauwelijks voorkomen. In sprookjes wordt altijd het kwade bestraft en het goede beloond. Het zwakke blijkt sterk en wie zich iets verbeeldt, wordt te kijk gezet. In sprookjes kunnen dieren praten en werken mensen en dieren in liefde samen.

door Nelleke Berntsen

Zo kan ik nog wel meer prachtige dingen opnoemen die in sprookjes allemaal mogelijk zijn. Juist dat gegeven maakt, dat door het (voor)lezen ervan de menselijke geest uitgroeit boven het gewone alledaagse. Vooral kinderen leren dan dat er méér is, dan hoe het toegaat in deze wereld.

Waarom zou God die mogelijkheid gegeven hebben? Geeft God de mensen verlangens en sprookjes om hen te kwellen? Of kunnen het oer-verlangens zijn, die God zélf in ons heeft gelegd? Bijvoorbeeld omdat wij door God gemaakt zijn voor zulke heerlijke zaken als die in sprookjes gebeuren?

Tot het laatste inzicht kwam C.S. Lewis. Hij was professor in de literatuur aan de universiteit van Oxford en hij wist van allerlei sprookjes, mythen en sagen bij vele volken. Die kennis stond hem aanvankelijk in de weg, toen hij christen werd, want wat in de Bijbel voorkwam, kwam ook voor in die mythen. Was het dan geen 'wensdenken' van christenen?

De vervulling zal komen

Wereldwijd, in alle tijden, hadden mensen verlangens en die hadden ze in religies vorm gegeven. Vooral als het leven moeilijk was op aarde, haalde men steun uit zulke verhalen. Maar toen Lewis groeide in zijn geloof, toen liet de Heilige Geest hem zien, dat God deze verlangens in de harten van mensen heeft gelegd, omdat de vervulling er ook zal komen.

In de wereld nam ondertussen de welvaart toe en ook de kennis over wat een mens allemaal kan bedenken en doen. Gaandeweg ging men geloven, dat al die mooie verlangens 'maar' verzinsels zijn. Men noemde ze geringschattend sprookjes, als iets wat te min is voor een intelligent mens. Men leerde om van God steeds minder te verwachten. De nadruk kwam steeds meer te liggen op 'de rede van de mens', denk aan Descartes die leerde: 'Ik denk dus ik ben.' De ervaringen van mensen in de Bijbel werden afgezwakt. Heel veel verhalen moest je zien als 'bij wijze van spreken'. Sprookjes dus...

Sprookjesachtige oorden

Aan de rede alleen bleken mensen echter niet genoeg te hebben. Hun verlangens bleken onuitroeibaar, ze zochten de vervulling ervan alleen minder in religie. Voortaan gingen mensen de vervulling van hun verlangens projecteren op het leven in deze wereld. Ze gingen naar sprookjesachtige oorden voor een onvergetelijke vakantie. Ze planden jaren van tevoren een -hopelijk- sprookjesachtige trou-

werij, of een kind als prinsje of prinsesje. Er kwamen de mooiste droominterieurs, en tuinaankledingen vanwege reclames die ons dit alles beloofden. En later kwamen er ook nog allerlei games om je dromen digitaal te realiseren...

Gaandeweg werd de norm om zoveel mogelijk uit dit leven te halen. En dat werd dan ook het hoogste doel, want 'je leeft maar één keer'. Totdat er door een ongeluk of een andere ingrijpende gebeurtenis ineens een dikke streep door werd gehaald... Dan bleek hoe broos de sprookjes van mensen waren. En dan (pas) gingen mensen nadenken over waar het nu echt om gaat. En dan... kwam men wel weer eens uit bij God.

Er zijn ook mensen, die sowieso zijn blijven zoeken. Die wilden Gods Woord serieus blijven nemen, zoals C.S. Lewis, die ik al noemde. Hij ontdekte, dat God dus de mens geschápen heeft voor al die heerlijkheden waar hij naar verlangt. Een mens is geschápen voor liefde, harmonie, verbondenheid, een mooie natuur en heilheid. Maar de mens moest zelf ontdekken dat dat hoort bij het leven dat God beloofd heeft, in een proces van vallen en opstaan. In dat proces bevinden wij ons allemaal. Want er is een zondeval gekomen (al horen we hier en daar dat ook dit verhaal een sprookje is) en daardoor is alles krom gegroeid.

Paulus is duidelijk over dit soort zaken.

In 1 Korintiërs 15 vers 14 zegt hij: 'als Christus niet is opgewekt, [sommigen noemen ook de opstanding een sprookje, NB] dan is onze prediking zonder inhoud en zonder inhoud is dan ook uw geloof'. En in vers 19: 'Als wij alleen voor dit leven op Christus onze hoop gevestigd hebben, zijn wij de meest beklagenswaardige van alle mensen.'

Geloof is vaste grond

In zijn tweede brief aan de Korintiërs spreekt Paulus over geloof, dat ons gegeven is door de Heilige Geest. 'En daaruit spreken wij', zegt hij. Hij gelóóft dat niet alleen, hij weet dat zeker, schrijft hij: 'Wij wéten [door die Heilige Geest namelijk, NB] dat Hij die de Here Jezus opgewekt heeft, ook ons zal doen opwekken.' Dus dat is voor hem geen sprookje! Hij schrijft in de Hebreeënbrief over de wolk van geloofsgetuigen die de vervulling van de beloften niet verkregen hebben in dit leven. Maar ze hebben die vanuit de verte gezien, begroet en gelóófd. Want het geloof is een vaste grond, van de dingen, die men hoopt en een bewijs van de zaken die men niet ziet. Daar is hij steeds meer van overtuigd.

Zo helpen de menselijke ervaringen in Gods Woord ons om óók die overtuiging vast te houden. Dat doen we door onze ogen niet gericht te houden op wat we hier zien, want dat is maar tijdelijk. Het gaat om de dingen die we hier niet zien, schrijft Paulus. Net als in sprookjes dus!

Byldspraak - Willem Wilstra

It gewisse

As kristenen pakke wy hiel wat om mei de Geast en de Siel. It is ús ferbining mei God, 'It Sulveren koard' (Prediker 12 : 6 en 7) dat wy mei de berte krigen hawwe. Dêrby komt noch it gewisse dêr't elk minske persoanlik ferantwurdlik foar is: it inerlik besef, de kar tusken goed en kwea.

De kabaretier Freek de Jonge stelde yn in ynterview dat 'it gewisse' út de hjoeddeiske mienskip is. Dat sette my as kristen oan it tinken. Want yn tsjerke wurd in protte bidden en preke oer de Geast en de Siel. It gewisse slút dêr naadleas op oan: jins hâlden en dragen is it besef fan goed en kwea. In foarbyld? Galatiërs 5:22-23: 'Mar wat út de Geast fuortkomt is leafde, blydskip, frede, geduld, minlikens, goedens, trou, myldens en evenredigens'.

Dizze foto, net makke yn in museum mar yn in tsjerketoer yn Fryslân, assosjearje ik mei de kar tusken goed en kwea. In toga heart by rjochters, abbekaten en dûmnys. Dit liturgysk gewaad moat netsjes úthingje en foar 't gripen foar kommende snein... Hy stiet foar: GOED

Achter de doar is it saneamde hûnegat. Yn ferskate âlde tsjerken yn Fryslân is noch sa'n hûnegat te finen. Meast binne it sigerige stienen bousels ûnder de toer. Ieuwen ferlyn waarden misdiedigers in skoftke yn dit hoal smiten, as de doarpsrjochter dêrta besletten hie. KWEA.

Wêrfandinne in hûnegat? Ieuwen ferlyn wiene de tsjerken yn de Fryske doarpen net allinne tsjerke mar ek in soarte fan mienskipshûs. Net sa lúks as no mei moaie banken en oar hout (snijwurk) en flierren. Faaks in liemen flier of betegele mei estriken. De doarpelingen koene troch de wike gewoan nei binnen rinne om de deistige dingen te bepraten en om harren skillen oan de doarpsrjochter foar te lizzen. Sa kamen der ek altyd hûnen mei yn, mar dy waarden dan yn it hûnegat ûnder de toer set. Neffens my is it hûnegat fan de foto wol lúks.

Geandewei Kerkblad voor de Protestantse Kerk in Fryslân

Hoofdredacteur:

Arjen Bakker
Romptastrjitte 15
9036 PK Menaam
T. (0518) 750 276
E. redactie@geandewei.nl

Advertenties en familieberichten

Media advies Theo Wijbenga
T. (06) 51426179
(bereikbaar van 8:30 - 13:00 u.)
E. advies@theowijbenga.nl
W. theowijbenga.nl

Kopij algemeen deel:

uiterlijk 15 dagen voor verschijnen
naar redactie@geandewei.nl

Vormgeving, druk, post- en digitale abonnementen:

Dekker Creatieve Media en Druk,
E: administratie@geandewei.nl

*Niet voor opgave en opzeggen
abonnementen, u vindt de contact-
persoon hiervoor bij de berichten
van uw eigen gemeente*

www.geandewei.nl

Over varen en Psalmen (2)

De moeder het water

In Geandewei 14 stond het gedicht 'De moeder de vrouw' van Martinus Nijhoff. Het is één van de bekendste Nederlandse gedichten en in 2019 werd de titel gekozen als thema voor de Boekenweek. Al eerder, in 1997, inspireerden de titel en de inhoud Rutger Kopland (1934-2012) tot het schrijven van het gedicht 'De moeder het water.' *door Tonko Ufkes*

In de bundel *Tot het ons loslaat* van Rutger Kopland staat het gedicht *De moeder het water*; de inhoud van het gedicht past helemaal bij Kopland, terwijl klank, ritme en rijm precies passen bij *De moeder de vrouw* van Martinus Nijhoff. Heel bijzonder: het gedicht van Kopland kan helemaal zonder dat van Nijhoff bestaat, het kan als een zelfstandig gedicht gelezen en begrepen worden. Het gedicht is een toegankelijke en ontroerende beschrijving van een ik-persoon die kijkt naar een aftakelende moeder.

Als twee druppels water lijken de gedichten *De moeder de vrouw* en *De moeder het water* op elkaar: regel voor regel laat Rutger Kopland de echo klinken. Toch verschilt hun inhoud sterk, of misschien beter: de twee moeders verschillen sterk. De dichter Kopland beschrijft een kwetsbare vrouw in een verpleegtehuis; 'haar blik was wijd en leeg – het lijfje dat daar roerloos stond in 't gras'. Er wordt niet gezongen, al 'zou 't goed zijn als nu Psalmen klonken.'

De moeder het water

Rutger Kopland

Ik ging naar moeder om haar terug te zien
Ik zag een vreemde vrouw. Haar blik was wijd en leeg,
als keek zij naar de verre overzijde van een water,
niet naar mij. Ik dacht: misschien

– toen ik daar stond op het gazon, pilsje gedronken
in de kantine van het verpleegtehuis, de tijd ging langzaam
in die godvergeten eenzaamheid – misschien zou 't goed zijn
als nu Psalmen klonken.

Het was mijn moeder, het lijfje dat daar roerloos
stond in 't gras, alleen haar dunne haren bewogen
nog een beetje in de wind, als voer

zij over stille waatren naar een oneindig daar en later,
haar God. Er is geen God, maar ik bezwoer
Hem Zijn belofte na te komen, haar te bewaren.

Als voer zij over stille waatren

In de laatste regels schrijft dichter Rutger Kopland over deze moeder:
'als voer zij over stille waatren naar een oneindig daar en later, haar God.'

De laatste reis van de moeder lijkt al begonnen, alsof zij al over stille wateren naar later voer, naar haar God. De dichter kiest hier als woord voor de laatste reis het woord: 'voer'. De moeder vaart wellicht op een schip, zij vaart over stil water, wie weet als over de doodsrivier. Maar misschien weerklinkt tegelijk met het woord 'vaart' vooral het woord 'hemelvaart'.

Nu komt de ik-persoon uit het gedicht als laatste aan het woord met een stem die zegt 'Er is geen God'. Tegelijk wordt God opgeroepen om bij de moeder te blijven. Om 'haar te bewaren.'

De moeder de vrouw
Martinus Nijhoff

Ik ging naar Bommel om de brug te zien.
Ik zag de nieuwe brug. Twee overzijden die elkaar vroeger schenen te vermijden,
worden weer burenen. Een minuut of tien dat ik daar lag, in 't gras, mijn thee gedronken,
mijn hoofd vol van het landschap wijd en zijd – laat mij daar midden uit de oneindigheid
een stem vernemen dat mijn oren klonken.

Het was een vrouw. Het schip dat zij bevoer kwam langzaam stroomaf door de brug gevaren.
Zij was alleen aan dek, zij stond bij 't roer,

en wat zij zong hoorde ik dat psalmen waren.
O, dacht ik, o, dat daar mijn moeder voer.
Prijs God, zong zij, Zijn hand zal u bewaren.–

Diversen

Holocaustboek 'Levie leeft' van ds. De Vries verschijnt in India

Het boek *Levie leeft* van dominee en Geandewei-redacteur Herman F. de Vries verschijnt in India. Vanuit het Engels is het boek vertaald door Jesusdas David in het Telugu. Telugu is een taal die door honderd miljoen mensen in India wordt gesproken. Het boek vertelt het verhaal van Levie de Vries, grootvader van dominee De Vries, vermoord in Polen tijdens de Holocaust. Het familieverhaal beschrijft de levens van generaties van Joden en vormt een waarschuwing tegen het gevaar van discriminatie en antisemitisme. Het boek heeft in India de aandacht getrokken en wordt in groten getale gedrukt. Het is ook in het Nederlands nog verkrijgbaar via pinne.nl/webshop

Mariakerk in Blessum wordt verbouwd tot dorps huiskamer

Een centrale huiskamer voor Blessum. Die rol krijgt de monumentale Mariakerk na een forse herinrichting die later dit jaar begint. Het gebouw is al veelvuldig in gebruik voor allerlei activiteiten. De Mariakerk is bovendien alle dagen van het jaar open. Passanten kunnen er niet alleen een kijkje nemen, zelf een kop koffie zetten kan ook. De eigenaar van de kerk, Stichting Alde Fryske Tsjerken, heeft samen met plaatselijke vrijwilligers een plan gemaakt voor aanpassing van de Mariakerk. Door acht monumentale kerkbanken uit de kerk te halen en elders op te slaan, en bovendien vier kerkbanken verrijdbaar te maken, krijgt de kerk een open ruimte voor een huiskamersfeer. Die is geschikt voor multifunctioneel gebruik. Andere belangrijke elementen van het plan zijn vernieuwing van de keuken en het toilet, het egaliseren van de vloer, herstel van stuc- en schilderwerk en het plaatsen van achterramen in de kerk. De verbouw start dit najaar.

In aanloop naar theater 'De Fury fan Dokkum' (1) Vergeten kroniek van een stadsbrand

Drie dagen wake in de katholieke kerk van Dokkum, na het overlijden van pastoor Paul Verheijen, trokken eind januari van dit jaar veel katholieken, protestanten, doopsgezinden, christelijk-gereformeerden en buitenkerkelijken. Deze oecumenische verbroedering staat in schril contrast met de heftige godsdienststrijd en moordpartijen in Dokkum in 1572.

door Sjoerd de Hoop

Boeren en burgers kwamen in opstand tegen de macht van kloosters, adellijk bestuur en de Spaanse koning. Calvinisten bekritiseerden de gevestigde orde van het katholieke geloof. Die tijden zijn gelukkig veranderd. De Bonifatiuskapel als katholiek heiligdom is ook een toeristische trekpleister. De jaarlijkse Pinksterviering door de pastoor en Dokkumer predikanten maakte er ook een oecumenische ontmoetingsplek van. En in september speelt hier het theaterstuk over de 'Waalse Furie' die in 1572 de Bonifatiusstad in de as legde.

Stadsbranden

1572 was een keerpunt, leerden we bij Vaderlandse Geschiedenis. Op 1 april namen de Watergeuzen het Zeeuwse Den Briel in. Op 3 oktober was 'Leidens Ontzet' en op 8 oktober 'begon bij Alkmaar de victorie'. Het was ook het jaar van gruwelijke stadsplunderingen en moorden door de Spanjaarden: in Zutphen (november), Naarden (december) en Haarlem, de stad die zich na zeven maanden belegering overgaf aan de zoon van de hertog van Alva. Duizenden burgers en soldaten vonden de dood.

Minder bekend werd 'de Waalse Furie' in Dokkum, toen Franstalige huurlingen huishielden in de stad in opdracht van de Spaanse gouverneur Caspar de Robles. De moord op Bonifatius en 52 gezellen, achthonderd jaar eerder, verbleekt hierbij.

Hendrik van Bra

Het muziektheater *De Fury fan Dokkum* komt in het middeleeuwse decor van de Bonifatiuskapel. Toneelschrijver Bouke Oldenhof baseert het stuk op een ooggetuigeverslag van medicijnenstudent Hendrik van Bra uit Dokkum. Van Bra bezocht de Latijnse school eerst in Dokkum en later in de stad Norden, Ost-Friesland, waar zijn vader vandaan kwam.

Vader Van Bra was stadsarts ('chirurgijn') in Dokkum. Hendrik studeerde Geneeskunde aan de universiteit van Keulen. In 1572 is hij toevallig in Dokkum vanwege familie zaken. De aankomend arts maakt er het tomeloze geweld van de Waalse Furie mee. Hij helpt gewonden verzorgen en ziet de stad in brand gestoken door het Waalse huurlingenregiment van de Spanjaarden. Deze actie is bedoeld als strafexpeditie tegen opstandelingen die steun kregen van de Watergeuzen op het Wad. Er vallen zo'n vijfhonderd doden bij het burgerverzet. Van Bra beschrijft de heftige gebeurtenissen van plundering, ontheiliging van kerkinterieur en stadsklooster, moordpartijen en de verwoestende stadsbrand. Allemaal in augustus en september 1572.

Reisstudent

Hendrik van Bra is een reisstudent, zoals meer jongeren uit goeude kringen. Na Keulen bezoekt hij universiteiten in Straatsburg en Bazel (1576), de Italiaanse steden Ferrara, Florence, Sienna en Bologna (1577), in Wenen en Parijs (1578). In 1580 studeert hij af in het Zwitserse Bazel. In 1579 is hij opnieuw even in zijn geboortestad en ondertekent hij met vijftien vooraanstaande Dokkumers een zogenoemd 'Pamflet van Goedkeuring'. Dat is een oproep aan de stadhouder en Staten van Friesland om zich bij de Unie van Utrecht aan te sluiten. Dat is de gezamenlijke opstand van Nederlandse steden en gewesten tegen de Spaanse koning Filips II.

Als Van Bra en geestverwanten de oproep te-

kenen zijn de Friese Staten en het stadsbestuur nog niet zover, maar ze sluiten zich uiteindelijk wel aan bij de Unie. Hendrik is dan alweer op reis. In 1580 woont hij in Heidelberg en later werkt hij aan de universiteit van Geneve. Bij zijn afstuderen staat hij nog te boek als katholiek. Hij wordt stadsarts in Leeuwarden en later in Kampen. In 1592 staat hij kerkelijk als 'Hervormd' geregistreerd: de protestantse afsplitsing van de katholieke kerk die in het hele noorden de overhand zou krijgen. Pas vanaf eind negentiende eeuw leven beide christelijke kerken op gelijke voet samen in Dokkum en Fryslân.

*Volgende keer in Geandewei over De Fury:
De twee gezichten van 'de stiennen man':
Caspar de Robles.*

Boy Ooteman als Hendrik van Bra. Foto: Marit Anker

Gebarendominee

Help, mijn kind is doof!

De bevalling was gelukkig achter de rug. Alles was goed gegaan. Als gezin vierden ze samen de kraamdagen. Jan en Josien waren blij en dankbaar met de geboorte van Jarin. Op dag 4 kwam er iemand van de Jeugdgezondheidszorg langs. Ze deed ook de gehoortest. Het werd even stil... Jarin hoorde niets. Echt niets! Hij is doof, zei de vrouw van de JGZ. Jan en Josien waren verbaasd, want voor hun gevoel reageerde Jarin wel degelijk op hen. Doof? Dat kon toch niet? Maar het was toch echt zo...

door Martin Visser

Het komt niet zo vaak voor, maar vaker dan je misschien denkt. Wat doet het met je als ouder, als je de boodschap krijgt dat je kind doof is? Je eerste reactie is misschien om te denken dat het nog wel meevalt. Want één van de eerste dingen die je te horen krijgt, is dat er een behandeling mogelijk is. Gelukkig maar! Ja, maar toch. Want er is geen enkele behandeling mogelijk die je kind horend maakt.

Zeker, er zijn mooie technische mogelijkheden die ervoor kunnen zorgen dat je kind toch geluiden kan waarnemen. De resultaten van één (of twee) cochleaire implantaten (CI's) zijn vaak heel helpend. En als je kind toch nog wat restgehoor heeft, kan ook een hoorapparaat goed ondersteunend zijn. Overigens kom je als ouders hiermee wel ook voor ingrijpende beslissingen te staan.

Maar waar ik nu vooral naar wil kijken is wat het met ouders doet als blijkt dat je kind doof is. Sinds ik gebarendominee ben heb ik heel wat verhalen van ouders beluisterd. De titel boven dit artikel is voor velen van hen herkenbaar. En dat is begrijpelijk, want er komt (heel) veel kijken bij de communicatie met een doof (of slechthorend) kind. Ten opzichte van horende kinderen vraagt de opvoeding van dove kinderen een flinke extra inspanning. En dat geldt misschien nog wel meer voor de geloofsopvoeding.

Acceptatie

Wat is er dan beter (en makkelijker) dan om je dove kind (met CI's en/of andere hulpmiddelen) zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de horende wereld? Dat is wat er in de praktijk vaak gebeurt. Maar is dat ook het beste

voor het kind? Ik heb de indruk dat het voor veel ouders meer dan eens lastig is om werkelijk te accepteren dat hun kind doof is. Terwijl dat voor de ontwikkeling van het kind van het aller grootste belang is.

Dat ik hierover schrijf heeft twee redenen. Allereerst om ouders van dove kinderen, voor zover dat nodig is, aan te sporen om de doofheid van hun kinderen te zien als onderdeel van hun identiteit. Je kind in liefde aanvaarden betekent ook aanvaarden dat het doof is. Ja, dat vraagt veel (extra) inzet van ouders en van een gezin. Maar het is zó de moeite waard. Uiteraard is ieder kind anders en heeft ieder kind andere behoeften. Maar geef ruimte aan visuele communicatie.

Ruimte voor dove mensen

De tweede reden is om alle horenden, voor zover dat nodig is, er van bewust te maken dat onze wereld overwegend uitgaat van horende mensen. Meer ruimte voor dove mensen (en daarmee voor gebarentaal etc.) is een zegen voor hun ontwikkeling en participatie in de kerk en in de maatschappij. Hoe meer we daar met elkaar voor openstaan, des te meer we ouders ook steun geven om hun dove kinderen een visuele opvoeding te geven.

Dove jongeren hebben ik regelmatig zien zeggen: 'Ik ben doof, maar ik kan alles!' Die houding gun ik alle dove kinderen en jongeren (en volwassenen). Dat vraagt iets van hen, van hun ouders en van ons allemaal!

ds. Martin Visser is gebarendominee bij het Interkerkelijk Dovenpastoraat. Hij is te bereiken via martin.visser@doofen-kerk.nl of (06) 57423270

Gehoortest bij een baby van vier dagen oud. Foto: Jeroen op Flickr, CC BY 2.0

Diversen

Kleasterrûntsje Tsjerkepaad op 31 augustus vanuit Rinsumageast

De Alexanderkerk in Rinsumageast is zaterdag 31 augustus uitvalsbasis voor het jaarlijkse Kleasterrûntsje van Tsjerkepaad. De wandelaars gaan op pad met ds. Liuwe Westra langs de contouren van klooster Claercamp naar de kloosterkapel in Si-brandahûs. Voor fietsers is er een tocht onder leiding van ds. Gerrit Groeneveld naar de Bonifatiuskapel en Museum Dokkum. U kunt mee als u zich voor 28 augustus aanmeldt via kleasterpaad@gmail.com. Vermeld duidelijk of u een wandelaar of fietser bent. Deelname kost 10 euro en in totaal kunnen maximaal vijftig mensen meedoen.

Jubileumfeest bij vijftig jaar Zondagavondzang in Kollum

De Zondagavondzang op de laatste zondagavond van de maanden oktober, november, januari, februari, maart en april in de Oosterkerk in Kollum bestaat vijftig jaar. Dat wordt gevierd met een groot jubileumfeest op 27 oktober. Te gast zijn de christelijke mannenkoren Westerlauwers uit Buitenpost en Pro Rege uit Dokkum, beide onder leiding van Jan Hibma. Het orgel wordt bespeeld door Jan Kroeske en Anja Heikamp-Kommerie, presentatoren zijn Jettie Teeninga en Geert Dijkstra. De avond begint om 19.30 uur en de toegang is gratis, maar er is wel een collecte.

Mannenkoor Pro Rege Dokkum zoekt nieuwe leden na vakantie

Christelijk Mannenkoor Pro Rege wil mannen die zingen leuk vinden de gelegenheid geven te ontdekken hoe het is om in een mannenkoor te zingen. Zij hoeven niet te twijfelen aan hun zangkwaliteiten, dirigent Jan geeft iedereen de nodige zangtips en besteedt aandacht aan de juiste zangtechniek. Pro Rege is een veel gevraagd koor, maar alleen bij groei van het ledenaantal blijft het mogelijk om optredens te verzorgen voor diverse organisaties en instellingen. Nieuwe leden zijn van harte welkom op de eerste repetitie na de vakantie, woensdag 28 augustus a.s. van 19.45 tot 22.00 uur in Gebouw De OntmoeStationsweg 45a in Dokkum. Wie vooraf nog vragen heeft kan bellen met Willem Brander, (0511) 472161.

VOLGENDE KEER in G eandewei

Het evangelie is geen marketingcampagne

Jezus volgen is niet alleen fijn, soms is het ook moeilijk

Een wandeling vol verwondering

